

Những bài học thực tiễn từ những chuyến kiến tập của sinh viên khoa Quan hệ quốc tế tại nước ngoài

PGS, TS. NGUYỄN NGỌC OANH

Học viện Báo chí và Tuyên truyền; Email: ngocoanhvbc@gmail.com

Nhận ngày 9 tháng 12 năm 2023; chấp nhận đăng tháng 2 năm 2024.

Tóm tắt: Gắn lý thuyết với thực hành, thực tế là một trong những mục tiêu đào tạo của Học viện Báo chí và Tuyên truyền. Để biến những mục tiêu đó thành hiện thực, trong khoảng 10 năm vừa qua, khoa Quan hệ Quốc tế đã tổ chức cho nhiều đoàn giảng viên và sinh viên thuộc các ngành học: Quan hệ quốc tế, Truyền thông quốc tế đi kiến tập nghề nghiệp tại các quốc gia trong khu vực. Thông qua các hoạt động giao lưu, tìm hiểu thực tế tại các cơ quan đại diện ngoại giao Việt Nam ở nước ngoài, các cơ quan truyền thông quốc tế và các cơ sở giáo dục ở các quốc gia, những bài học lý thuyết đã trở nên thiết thực và sinh động, gắn với thực tiễn quốc tế nhiều hơn.

Từ khóa: khoa Quan hệ quốc tế, kiến tập, sinh viên, bài học thực tiễn.

Abstract: Connecting theory with practice is one of the training objectives of the Academy of Journalism and Communication. To turn these objectives into reality, over the past 10 years, the Faculty of International Affairs has organized apprenticeship trips for lecturers and students majoring in International Relations, International Communication in various countries in the region. Through exchange activities, learning about the reality at Vietnamese diplomatic missions abroad, international media agencies, and educational institutions in foreign countries, theoretical lessons have become more practical and vivid, closely linked to international practices.

Keywords: Faculty of International Affairs, apprenticeship trips, students, practical.

1. Những hoạt động thực tiễn phong phú và sinh động

Tháng 3 năm 2023, khi những rừng hoa anh đào còn đang nở rộ khoe sắc mùa xuân trên đất nước Hàn Quốc thì đoàn sinh viên kiến tập của khoa Quan hệ quốc tế đã có mặt để thực hiện chuyến kiến tập nghề nghiệp tại đây. Đại sứ Đặc mệnh toàn quyền nước Cộng hòa xã hội chủ nghĩa Việt Nam tại Hàn quốc, PGS, TS. Nguyễn Vũ Tùng bày tỏ sự vui mừng nhưng kèm theo cả một sự lo ngại khi tiếp đoàn giảng viên và sinh viên khoa Quan hệ quốc tế Học viện Báo chí và Tuyên truyền đến thăm và làm việc tại cơ quan Đại sứ quán. Lý do thật đơn giản xuất phát từ thực tế: Hàn Quốc là một quốc gia đang khát lao động, liệu trong một đoàn sinh viên đông tới gần trăm người đến Hàn Quốc kiến tập có

em nào trong số đó có ý định trốn đoàn mà ở lại Hàn Quốc hay không? Tôi đã nói với ngài Đại sứ Nguyễn Vũ Tùng: Sinh viên khoa Quan hệ quốc tế được đào tạo không phải để nhận những công việc lao động chân tay phổ thông nên đồng chí có thể yên tâm về mục đích xuất ngoại đi kiến tập và định hướng nghề nghiệp tương lai. Hơn nữa, các em đều có tính kỷ luật rất cao.

Buổi làm việc xoay quanh vấn đề công tác ngoại giao và những công việc của Đại sứ quán. Rất nhiều các câu hỏi đã được các em sinh viên khoa Quan hệ quốc tế đặt ra với ngài Đại sứ. Chân thành và thân thiện, câu hỏi nào cũng được ông Đại sứ Nguyễn Vũ Tùng trả lời đầy đủ. Thông qua đó, nhiều bài học bổ ích từ thực tiễn về công tác ngoại giao, hoạt động đối ngoại của cơ quan đại diện ở nước ngoài, tình

hình thực tế người Việt ở Hàn Quốc, các tình huống ngoại giao□ đã được các em sinh viên tiếp thu hào hứng. Đoàn lắng nghe Đại sứ chia sẻ về cơ cấu tổ chức, chức năng, nhiệm vụ, hoạt động kết nối cộng đồng và các hoạt động liên quan đến nghiệp vụ ngoại giao khác của nhân viên Đại sứ quán Việt Nam tại Hàn Quốc. Sinh viên còn đặt câu hỏi về sự khó khăn, thách thức cũng như hướng giải quyết của Đại sứ quán với một số vấn đề liên quan đến đảm bảo quyền lợi công dân Việt Nam tại Hàn Quốc hiện nay. PGS, TS. Nguyễn Vũ Tùng vốn là một nhà giáo, ông từng là Giám đốc Học viện Ngoại giao nên trong câu chuyện của ông mang đầy tính sư phạm và không khí của buổi làm việc mang hơi ấm của một giờ giảng về thực tiễn công tác ngoại giao và quan hệ quốc tế khá thân tình.

Năm 2023, sau 2 năm dịch Covid - 19 hoành hành làm gián đoạn các chuyến kiến tập nước ngoài, khoa Quan hệ Quốc tế đã nhanh chóng khởi động lại các chương trình kiến tập tại Hàn Quốc và Thái Lan. Chuyến kiến tập lần này có nhiều sự khác biệt so với những lần trước do lượng sinh viên của 2 khóa dồn lại nên số lượng cả hai đoàn đi Hàn Quốc và Thái Lan đều tăng lên, mỗi đoàn gần 100 sinh viên. Điều này cũng đặt thêm trách nhiệm cho các giảng viên khoa Quan hệ quốc tế trong quá trình xây dựng và thực hiện lịch trình khá dày trong một khoảng thời gian rất ngắn cho chuyến kiến tập của cả hai đi Hàn Quốc và Thái Lan.

Ngày buổi sáng đầu tiên khi đặt chân tới Hàn Quốc, Đoàn kiến tập đã đến thăm Phủ Tổng thống Hàn Quốc, nơi thường được gọi là Nhà Xanh và lắng nghe về lịch sử các nhiệm kỳ của Tổng thống Hàn Quốc đã từng làm việc ở đây với những nét nổi bật qua các thời kỳ thăng trầm trong lịch sử chính trị Hàn Quốc hiện đại.

Đến thăm và giao lưu với Đại học Myongji ở địa chỉ: Myongji University, 34 Geobukgol - ro, Seodaemun - gu, Seoul, đoàn kiến tập nhận được sự đón tiếp nhiệt tình của Ban Hợp tác Quốc tế Đại học Myongji. Trưởng ban Hợp tác quốc tế Đại học Myongji ông Jung - Kook Lee phát biểu và chào mừng chuyến thăm của Đoàn. Thông qua ông Đại diện Đại học Myongji sinh viên được biết về lịch

sử một trường đại học với những nét tiêu biểu. Đại học Myongji được thành lập từ năm 1948, là đại học tư thục ở Hàn Quốc với 2 cơ sở ở Seoul và Yongin. Cơ sở ở Seoul chuyên đào tạo các ngành Khoa học xã hội và Nhân văn và cơ sở ở Yongin chuyên đào tạo các ngành khoa học tự nhiên và nghệ thuật. Là một trong những trường đại học uy tín tại Hàn Quốc, Đại học Myongji đã nhận được nhiều chứng nhận từ các cơ quan kiểm định chất lượng trên thế giới, cũng như có sự hợp tác sâu rộng với 134 trường Đại học tại 26 nước trên thế giới, trong đó có những trường đại học danh tiếng như: Đại học College London, Đại học Columbia, Đại học George Washington. Đặc biệt, trong số hơn 22.000 sinh viên quốc tế đang theo học tại trường có tới gần 1.100 sinh viên Việt Nam và số lượng du học sinh Việt Nam ngày càng tăng ở tất cả các hệ đào tạo. Đáp lại thịnh tình của bạn, các sinh viên đại diện sinh viên khoa Quan hệ quốc tế là em Đinh Phương Mai (lớp Quan hệ chính trị và Truyền thông quốc tế 39) và em Trần Quang Hà (lớp Thông tin đối ngoại 40) đã giới thiệu về Học viện Báo chí và Tuyên truyền và khoa Quan hệ quốc tế với những thông tin đặc trưng ngắn gọn. Các sinh viên khoa Quan hệ quốc tế đặt câu hỏi về trường Đại học Myongji và hệ thống giáo dục Hàn Quốc với đại diện nhà trường.

Đến thăm và giao lưu với cán bộ nhân viên Đài Truyền hình FEBC, địa chỉ 56 Wausan - ro, Mapo - gu, Seoul, Hàn Quốc, đoàn kiến tập thăm quan mô hình phát sóng quốc tế và được Trưởng ban Hợp tác quốc tế Đài Phát thanh và Truyền hình FEBC phát biểu chào mừng chuyến thăm của Đoàn và giới thiệu về Đài. Đoàn được chia thành 4 nhóm để thăm quan cơ sở vật chất của Đài bao gồm: phòng thu âm, trường quay, phòng biên tập, phòng sản xuất chương trình, bảo tàng lưu giữ quá trình phát triển của FEBC.

Có thể nói, trong một thời gian ngắn, đoàn kiến tập đã thực hiện một lịch trình khá dày để tìm hiểu thông tin và thực tiễn phong phú. Đại diện Đoàn đã gặp gỡ với Đại diện Trường Đại học Sungshin Women's University, địa chỉ: 56 Wausan - ro, Mapo - gu, Seoul, Hàn Quốc và trao đổi về các cơ hội hợp

tác. Đoàn thăm quan các địa điểm thực tế, kinh tế - xã hội như trong kế hoạch đã phê duyệt như: Bảo tàng Rong biển; Công viên Yeouido. Ngoài lịch làm việc giao lưu là lịch trình thăm quan các địa chỉ văn hóa, kinh tế - xã hội hàn Quốc. Một số địa điểm gắn liền với lịch sử và sự phát triển của Hàn Quốc như: Cung Cảnh Phúc, Bảo tàng Dân gian Hàn Quốc.

Đối với đoàn kiến tập tại Thái Lan thì lịch trình làm việc cũng khá chặt chẽ. Ngay buổi chiều đầu tiên đến Thái Lan, Đoàn kiến tập đã tham quan thực tế tìm hiểu lịch sử Phật giáo tại chùa Wat Arun, một trong những ngôi chùa cổ kính nhất của Bangkok (Thái Lan). Chùa nằm bên bờ Tây của sông Chao Phraya (Thonburi), cao 70m, xung quanh các ngọn tháp được trang trí bởi nhiều mảnh kính và gốm sứ nhiều màu sắc

Đến thăm và làm việc tại Đại sứ quán Việt Nam tại Thái Lan. Đoàn kiến tập đã gặp và giao lưu với Đại sứ Phan Chí Thành, Đại sứ đặc mệnh toàn quyền Cộng hòa xã chủ nghĩa Việt Nam tại Vương quốc Thái Lan; Tham tán Công sứ Bùi Thị Huệ; Trưởng đại diện Thông tấn xã Việt Nam tại Thái Lan Nguyễn Thị Sinh; Trưởng đại diện Báo Nhân dân tại Thái Lan Bùi Nam Đông; đại diện Cộng đồng người Việt Nam tại Thái Lan Thái Mạnh Hùng. Đại sứ và tham tán chia sẻ về chính sách đối ngoại của Việt Nam đối với Thái Lan, thông tin về nước bạn, hoạt động hỗ trợ của đại sứ quán và chính phủ dành cho cộng đồng người Việt Nam tại Thái Lan. Trưởng đại diện các cơ quan thông tấn của Việt Nam chia sẻ tình hình hoạt động tại nước bạn, các bí quyết để trở thành phóng viên thường trú tại nước ngoài. Ông Thái Mạnh Hùng chia sẻ tình hình cộng đồng người Việt tại Thái Lan và nội dung các chương trình truyền thông trên sóng phát thanh của Thái Lan dành cho người Việt.

Buổi chiều, Đoàn kiến tập đến thăm Đài truyền hình Trung ương Thái Lan Mass Communication Organization of Thailand (MCOT). Tại đây, Phó trưởng ban Thời sự quốc tế Noraphon Pacharoen; Phó trưởng ban Truyền thông doanh nghiệp Chainant Santivasa; Trợ lý Phó chủ tịch Học viện MCOT Onchulee Pisalayabutr; Trợ lý Phó chủ tịch kênh FM 100.5 Yudakorn Soontornyard đã tiếp

đoàn và trao đổi về những hoạt động nghiệp vụ truyền thông quốc tế cũng như tổ chức hoạt động truyền thông quốc tế của Thái Lan. Đại diện MCOT giới thiệu về hoạt động của Đài, một số kênh và chương trình trọng điểm, hoạt động đào tạo của Đài. Các giảng viên, sinh viên của khoa được đi thăm bảo tàng MCOT để tìm hiểu lịch sử hình thành và phát triển của Đài; tham quan trường quay và studio kiến tập về công việc thực tiễn, thử sức làm MC, biên tập viên. Các phóng viên và biên tập viên nhiệt tình chia sẻ về kinh nghiệm làm việc, hoạt động truyền thông quốc tế của Đài.

Đến thăm và giao lưu với khoa Khoa học Chính trị, Đại học Chulalongkorn, PGS,TS. Prakorn, Trưởng khoa và một số giảng viên, học viên của Khoa đã dành phần trang trọng giới thiệu về lịch sử của Trường và Khoa, các chương trình đào tạo của Khoa đối với hệ cử nhân và sau đại học. Đại học Chulalongkorn là trường đại học cổ nhất Thái Lan và đã từ lâu được xem là một trong những trường danh tiếng nhất Thái Lan. Trường có 19 khoa và một số trường và viện. Được xem như trường tốt nhất và tuyển chọn nhất Thái Lan, Trường này là nơi thu hút các học sinh giỏi hàng đầu Thái Lan. khoa Khoa học Chính trị cũng là Khoa có lịch sử lâu đời nhất tại trường. Các sinh viên khoa Quan hệ quốc tế hỏi đáp cùng giảng viên của Khoa về các chương trình đào tạo sau đại học, các chương trình liên kết và giao lưu sinh viên cũng như các kiến thức chuyên môn về quan hệ quốc tế. Đoàn kiến tập đã tham quan bảo tàng Chulalongkor, thư viện trung tâm và thư viện của khoa Khoa học chính trị.

Đến Bangkok được lên đài quan sát Baiyoke Sky, quan sát toàn cảnh thành phố Bangkok và đi thuyền trên sông Chao Phraya, thăm Trung tâm thương mại lớn và hiện đại nhất Bangkok là Siam Paragon là một niềm vui khám phá một nền văn hóa. Đi và tìm hiểu lịch sử Thái Lan qua những ngôi chùa lớn như Chùa thuyền Wat Yannawa, cũng là một cách tự học thêm những kiến thức bổ ích về một quốc gia. Ngôi chùa này có lịch sử lâu đời nhất ở Bangkok được xây dựng vào khoảng thế kỷ 18. Trong chùa có thờ các tượng Phật và xá lợi của các vị cao tăng đắc đạo. Tham quan Muang Boran - bảo

tàng ngoài trời của Thái Lan chứa những công trình kiến trúc đặc trưng nhất được phục dựng lại giống y nguyên với bản gốc.

Đến Thành phố biển Pattaya Đoàn thăm một số địa điểm gắn liền với lịch sử và văn hoá của thành phố Pattaya như Đồi Vọng cảnh, Trăn Phật Bảo Sơn - núi Phật được khắc vàng 24k, cao 140m được chiếu bằng tia laze khắc lên vách núi để tặng Vua Rama IX nhân dịp 50 năm trị vì, thăm quan và tìm hiểu các trung tâm sản xuất cao su latex, nuôi và khai thác cao hồ, rắn... là những địa danh có trên bản đồ du lịch Thái Lan.

Chuyến kiến tập, thực tập đã diễn ra và hoàn tất trong đúng khoảng thời gian quy định, với 100% thành viên của Đoàn công tác tuân thủ quy định và đảm bảo an toàn, an ninh trong suốt chuyến đi. Sinh viên và giảng viên tiếp tục hoàn tất các công việc liên quan đến viết báo cáo và đánh giá kết quả chuyến đi theo kế hoạch đã ban hành.

2. Những đề xuất để việc kiến tập nước ngoài tăng cường tính hiệu quả

Học lý thuyết gắn với thực hành, thực tế đã và đang là xu hướng trong giảng dạy đại học, phù hợp với những tiêu chí đánh giá kiểm định chất lượng giáo dục đại học hiện nay ở Việt Nam và trên thế giới. Trên cơ sở nhu cầu thực tiễn về hợp tác quốc tế thường xuyên của khoa Quan hệ quốc tế, cần có những sự nhìn nhận đánh giá và trợ giúp của cả hệ thống. Để duy trì hoạt động kiến tập nước ngoài cần thúc đẩy việc xem xét ký Biên bản ghi nhớ (MOU) với các trường Đại học Myongji và Đại học Sungshin Women's University trên các lĩnh vực: trao đổi học thuật, trao đổi giảng viên/ sinh viên, hợp tác giữa các khoa đào tạo cùng chuyên môn. Cần thúc đẩy việc xem xét ký Biên bản ghi nhớ (MOU) với trường Đại học Chulalongkorn, đặc biệt là khoa Khoa học chính trị trên các lĩnh vực: trao đổi học thuật, trao đổi giảng viên/ sinh viên, hợp tác giữa các khoa đào tạo cùng chuyên môn.

Trước mắt, trong các hội thảo quốc tế được tổ chức bởi Học viện Báo chí và Tuyên truyền có thể mời các giáo sư từ Đại học Chulalongkorn tham gia viết bài; kết nối trong lĩnh vực học thuật để thực hiện các nghiên cứu công bố quốc tế. Trong lĩnh

vực trao đổi sinh viên, khoa Quan hệ quốc tế có khả năng trao đổi sinh viên, giao lưu sinh viên với ngành Quan hệ quốc tế của khoa Khoa học Chính trị.

Tăng cường thúc đẩy hợp tác với các trường đại học, cơ quan, đơn vị khác tại Thái Lan và các nước khác trên thế giới để Khoa có cơ hội mở rộng mạng lưới phục vụ công tác kiến tập, thực tập nói riêng và công tác đào tạo, nghiên cứu khoa học và hợp tác quốc tế của Khoa nói chung. Đối với Hàn Quốc, trong các hội thảo quốc tế được tổ chức bởi Học viện Báo chí và Tuyên truyền có thể mời các giáo sư tại các trường đại học nói trên tại Hàn Quốc tham gia viết bài; kết nối trong lĩnh vực học thuật để thực hiện các nghiên cứu công bố quốc tế. Trong lĩnh vực trao đổi sinh viên, cả 2 trường Đại học nói trên đều có thế mạnh về đào tạo ngôn ngữ và các ngành khoa học xã hội nhân văn, đồng thời đều là các trường có địa điểm tại trung tâm thủ đô Seoul thuận lợi cho sinh viên có các kỳ học trải nghiệm. Khoa Quan hệ quốc tế với thế mạnh là sinh viên có trình độ ngoại ngữ tốt và có chương trình về Quan hệ quốc tế/ Truyền thông quốc tế đề xuất hợp tác trong trao đổi sinh viên với các khoa Quan hệ quốc tế/ Truyền thông của các trường. Trong 1 - 2 năm tới, nếu ký được MOU với các trường, Khoa sẽ cử 2 - 3 sinh viên sang học 1 học kỳ tại các trường với chi phí học phí được tài trợ miễn phí ở các trường và sinh viên chỉ phải trả các khoản chi phí liên quan còn lại. Tiếp tục thúc đẩy hợp tác với các trường đại học, cơ quan, đơn vị khác tại Hàn Quốc và các nước khác trên thế giới để Khoa có cơ hội mở rộng mạng lưới phục vụ công tác kiến tập, thực tập nói riêng và công tác đào tạo, nghiên cứu khoa học và hợp tác quốc tế của khoa nói chung.

Nhà trường cũng cần sớm xây dựng quy chế về kiến tập ở thực tập nước ngoài đối với các ngành đào tạo quốc tế. Xem xét và có các chế độ công tác nước ngoài phù hợp với giảng viên và sinh viên.

Kiến tập nước ngoài là hoạt động đặc thù gắn với chuyên ngành đào tạo ở khoa Quan hệ quốc tế. Hoạt động này cũng đòi hỏi tính trách nhiệm cao của cán bộ, giảng viên trong Khoa, trong trường./.